

Remiss av Revidering av riskhanteringsplan för översvämning inom Stockholms län - Bällstaån

Svar på remiss från Kommunstyrelsen KS 2024/1438

Sammanfattning

Koncernledningen ser positivt på revideringen av riskhanteringsplanen, som utgör ett värdefullt underlag för att identifiera och hantera översvämningsrisker. Att planen nu även omfattar Bällstaån är en välkommen komplettering.

För att stärka planens genomförbarhet behövs dock tydligare ansvarsfördelning mellan kommun och fastighetsägare, särskilt gällande klimatanpassningsåtgärder. Vidare bör definitionen av "samhällsfunktion" ses över så att även vård- och omsorgsfastigheter inkluderas, då dessa ofta är svåra att evakuera. SISAB:s efterfrågan på en tydligare definition av "långvarigt avbrott" vid översvämningar är relevant, eftersom det påverkar åtgärdsplaneringen. En mer detaljerad redovisning av berörda fastigheter, exempelvis genom ett appendix, skulle också underlätta prioriteringar.

Slutligen behöver frågan om finansiering av klimatanpassningsåtgärder tydliggöras, då statliga stöd är en förutsättning för vissa åtgärder. Genom dessa kompletteringar kan riskhanteringsplanen bli ett mer konkret och användbart verktyg för både fastighetsägare och kommunala verksamheter

Ärendet

Efter de omfattande översvämningarna i Europa 2002 antog EU 2007 översvämningsdirektivet (2007/60/EG) för att hantera översvämningsrisker. I Sverige genomförs direktivet genom översvämningsförordningen (SFS 2009:956) och MSB:s föreskrifter (MSBFS 2013:1). Syftet är att minska negativa konsekvenser av översvämningar för människors hälsa, miljö, kulturarv och ekonomi. MSB ansvarar för genomförandet i samarbete med länsstyrelserna, enligt en sexårig cykel med tre steg.

Kommunerna har ett ansvar att beakta översvämningsrisker i sin planering och säkerställa beredskap för att skydda liv, egendom och samhällsviktig verksamhet. Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit fram en reviderad riskhanteringsplan som uppdaterar planen från 2016–2021. Den behandlar översvämningsrisker kopplade till Oxundaån, Tyresöån, Mälaren, Östersjön och skyfall, samt inkluderar nu även Bällstaån.

Revideringen bygger främst på tidigare känd information och syftar till ett systematiskt angreppssätt genom identifiering av sårbarheter, framtagning av åtgärder och genomförande av dessa.

Kommunstyrelsen har remitterat *Revidering av riskhanteringsplan för översvämning inom Stockholms län* till bl. a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur har inhämtat synpunkter från sina dotterbolag AB Stockholmshem, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) och Stockholm Vatten och Avfall AB. Nedan följer en redovisning av bolagens synpunkter.

Underremiss

Stockholm Vatten och Avfalls synpunkter

Riskhanteringsplanen bygger på en relativt grov analys. Länsstyrelsens skyfallskartering tar hänsyn till dagvattenledningsnätets kapacitet genom ett schablonavdrag motsvarande ett 10-årsregn med klimatfaktor 1,3. SVOA:s befintliga dagvattenledningsnät ska kunna avleda ett 10-årsregn utan klimatfaktor. Det avdrag som har gjorts för dagvattensystemet är alltså för stort. Dessutom är delar av dagvattensystemet dimensionerat med lägre krav enligt äldre standarder och har inte kapacitet att avleda ett 10-årsregn. Vidare bedömer SVOA att metodiken att använda schablonavdrag för att ta hänsyn till ledningsnätets kapacitet inte är lämplig för översvämningsanalys längs Bällstaån. När nivån i vattendraget stiger dämmer åvatten upp i de anslutande dagvattenledningarna, som då tappar sin avledande funktion.

Det finns en hydraulisk modell, "Bällstaåmodellen", som inkluderar dagvattenledningsnätet i Stockholms stad, vattendraget samt en höjdmodell. Skyfallsfunktionen i Stockholms stad arbetar med att utveckla modellen för skyfallsanalyser och SVOA bedömer att den modellen kommer utgöra det bästa tillgängliga underlaget för framtida översvämningsanalyser.

Micasas synpunkter

Micasa anser att riskhanteringsplanen är ett värdefullt underlag för både kommuner och fastighetsägare. Bolaget framhåller vikten av att översvämningsrisker belyses genom Länsstyrelsens analyser och scenariobeskrivningar.

Vid revideringen av riskhanteringsplanen har framför allt analyser av Bällstaån tillkommit. Micasa har därför granskat om fastigheter i bolagets bestånd kan vara i riskzonen vid en översvämning av Bällstaån. En mindre fastighet, som idag används som gruppbostad enligt LSS, har identifierats som potentiellt utsatt vid kraftiga översvämnningar.

Micasa anser att staden bör arbeta vidare med strategier för att minska sårbarheten och hantera översvämningsrisker. Detta innefattar fysiska åtgärder i befintlig miljö samt framtagning av handlingsplaner som kan stödja verksamheter och fastighetsägare. För att minska riskerna avseende dagvatten, översvämning och skyfall avser bolaget att ansöka om statligt stöd för klimatanpassning och förebyggande åtgärder.

Slutligen påpekar Micasa att vård- och omsorgsfastigheter inte verkar klassificeras som "verksamheter med samhällsfunktion" i riskhanteringsplanen. Med tanke på dessa

fastigheters betydelse och svårigheten att evakuera boende föreslår bolaget att detta ses över.

SISABs synpunkter

SISAB identifierar skyfall och värmeböljor som de främsta klimatrelaterade riskerna för bolagets fastigheter. För att hantera dessa risker pågår ett arbete med simulering av framtida skyfall och platsbesök för inventering av fastigheter, med syfte att identifiera svagheter och minimera skador. Åtgärder samordnas med andra planerade insatser och beaktas i projekteringsanvisningar vid nyproduktion. SISAB utvecklar även en organisation för hantering av klimatrisker, där ekonomiska värden kopplas till riskbedömningar.

Gröna miljöer ses som viktiga både för barns välmående och som en metod för att mildra effekterna av värmeböljor och skyfall. SISAB anser att bolagets påbörjade arbete är i linje med intentionerna i den reviderade riskhanteringsplanen.

Planen innehåller specifika mål för skolor, där inga långvariga verksamhetsavbrott ska ske vid en översvämning med en återkomsttid på 100 år. SISAB anser dock att kortvariga avbrott kan accepteras och efterfrågar en tydligare definition av begreppet ”långvarigt” för ökad vägledning.

Översvämningskarteringen i kapitel 6 visar att någon av SISAB:s fastigheter kan påverkas vid beräknat högsta vattenstånd. I kapitel 7 lyfts mål och åtgärder där Länsstyrelsen, med stöd av MSB, ska genomföra ytterligare riskanalyser för skolor senast 2026. Planen föreskriver även en fördjupad sårbarhetsanalys och informationsinsatser för att öka kunskap och beredskap bland verksamhetsutövare.

SISAB ser riskhanteringsplanen som en översiktlig analys och föreslår att ett appendix med adresser till berörda byggnader inkluderas för att tydligare visa vilka fastigheter som omfattas

Stockholmsheds synpunkter

Bolaget anser att den reviderade riskhanteringsplanen är gedigen och går i linje med den bild bolaget har från sitt arbete och sin samverkan kring frågan. Riskhanteringsplanen är generell och bolaget har inga övergripande synpunkter på dess innehåll. Bolaget vill dock understryka vikten av samverkan mellan aktörer i staden gällande ansvar, åtgärder och finansiering av åtgärder.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen ser positivt på revideringen av riskhanteringsplanen, som utgör ett värdefullt underlag för att identifiera och hantera översvämningsrisker. Att planen nu även omfattar Bällstaån är en välkommen komplettering.

För att stärka planens genomförbarhet behövs dock tydligare ansvarsfördelning mellan kommun och fastighetsägare, särskilt gällande klimatanpassningsåtgärder. Vidare bör definitionen av "samhällsfunktion" ses över så att även vård- och omsorgsfastigheter inkluderas, då dessa ofta är svåra att evakuera. SISAB:s efterfrågan på en tydligare definition av ”långvarigt avbrott” vid översvämningar är relevant, eftersom det påverkar

åtgärdsplaneringen. En mer detaljerad redovisning av berörda fastigheter, exempelvis genom ett appendix, skulle också underlätta prioriteringar.

Slutligen behöver frågan om finansiering av klimatanpassningsåtgärder tydliggöras, då statliga stöd är en förutsättning för vissa åtgärder. Genom dessa kompletteringar kan riskhanteringsplanen bli ett mer konkret och användbart verktyg för både fastighetsägare och kommunala verksamheter

Anette Scheibe Lorentzi
Vice VD

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anette Scheibe Lorentzi, Vice VD	2025-02-13